

Ovidiu

PRIMA

Revistă Literară Dobrogeană

APARE LUNAR

Director, PETRU VULCAN

Redacția și Administrația: Str. DECEBAL 5

ABONAMENTUL

Un an în țară . . . Lei 6 Un an străinătate. Lei 10
 Jum. an. „ „ „ Lei 3 Jum. an. „ „ Lei 5

UN NUMĂR 50 BANI

SUMARUL :

No. 5.

Conferința D-lui D. Teleor. — Rîsul (Sonet) I. N. Roman. — Idealul (nuvelă) Petru Vulcan. — Legenda lui Chendi (poezie) Teleor. — Clipe din viața unui pribeag F. David Bacău. — Toropeală (poezie) N. Rădulescu-Niger. — Janei F. David Bacău. — S'a stins poetul (poezie) D-ra A. Ștefănescu. — Sbuicium și Fericire N. Varone. — Bradul Singuratec (poezie, N. Rădulescu-Niger. — Cărți primite la redacție. — Bibliografi.

CONSTANȚA

TIP. DIMITRIE NICOLAESCU
1905.

Colaboratorii Revistei „OVIDIU“

Florian I. Becescu, Rădulescu-Niger, Dr. Al. Tălășescu, Nuși Tului, G. Murnu, G. Tutoveanu, I. Dușcian, Căpitan Popovici (Răsboeni) Dionisie Stoica, Opran Potârcă, D-na Nușy P. Vulcan, D-na Ecaterina Dimonie, Leontin Iliescu, F. David, Iulian Siniol, M. A. Rennert, Const. Cihan, Const. G. Brădățeanu, Al. Raulescu, Dem. D. Stoenescu, N. Bațaria, P. Danielescu, Ion Constantinescu, I. Ghițun, Cruțu Delasăliște, Șt. Tuțescu, Popescu-Turnu, V. Diamandi, Popescu-Dolj.

Bibliografii

«*Familia*» din Oradia Mare de sub direcțiunea D-lui Iosif Vulcan, eminentul membru al academiei române, în numărul ei 29 din 17 corent conține: Singurătate de Emil Isac, Sonet de Al. A. Naum, Irotei Dumbravă (urmare) de Teodor Lazăr, Steaua orientului (roman) de Chitul, Sofia din zăvoi de Ion Tahis, sugestiu și hipnotism Salon, etc. Abonamentul pentru România 10 lei pe an.

«*Viața nouă*» de sub îngrijirea D-lui Ovid Densușianu, în No. 12 apărut la 15 Iulie conține: Literatură sentimentală de Ovid Densușianu, Invingătorul învins de Ervin, Cunoașterea sufletului poporului prin studiul limbei de V. Vărcol, Eternitate, În visuri de durere (poezii) de Demetriu, Anchete: ce și cât se citește, Moșaic etc.

În privința neamului românesc din Bucovina — de N. Iorga reținem următoarele de D-l Densușianu:

«D-l Iorga vorbește de Evrei — mai ales de ei, când e așa ușor să faci antisemitism, — de Armeni, de «paracliseri bătrâni cu ochii roșii și mâinile răioase» etc dar despre «neamul românesc», de ade-

văratul neam așa cum s'a păstrat prin unele părți, nu ne spune de cât foarte puțin.

În loc să ne povestească de un *Herrchen* din Suceava, mai bine ne vorbea de resturile de comerț românesc care s'au mai păstrat acolo în câte-va bresle de meseriași. Și din locurile unde românismul luptă cu dușmanul lui de veacuri, cu Rutenii, D-sa nu ne-a adus nimic. Districtul Storojinețului mâncat pe jumătate de Slavi, cui-bul razeșimei vechi moldovenești cu nume, falnice, istorice, districtul Vijniței și al Coțmanilor cu focarele de influență slavă, și cu localitățile pline de reminescente istorice, D-l Iorga nici nule-a atins».

Și D-l Densușianu, după ce reproduce câte-va pasagii din Iorga, încheie:

«Ce vor folosi Bucovinenii din cartea D-lui Iorga și ce vor folosi cei de la noi nu știu.

Unii vor găsi totuși ceva impresii de cinematograf».

Iar noi ne mirăm cum de se mai găsesse oameni cu răbdarea unui *Juba* să și peardă vremea cea atât de scumpă cu produse avortate!

«*Arhiva*» din *Iași* în No. 6 pe Iulie, pe lângă o materie aleasă, mai conține și fotografiile principalilor artiști români, cari au ilustrat scena.

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

Director fondator: PETRU VULCAN

Conferința D-lui D. Teleor

Amicul nostru D. Teleor, unul din cei mai populari și gustați scriitori ai noștri, aflându-se în vilegiatură la Constanța, a ținut în seara de 14 corent în salonul casinului comunal de pe bulevard o prea interesantă conferință.

Ne facem o deosebită plăcere a împărtăși cetitorilor noștri conferința d-lui Teleor, care prezintă un interes deosebit pentru toți românii cari vor avea rara ocazie de a vedea ogândindu-se în conferința amintită toate stările prin care a trecut limba și ortografia românească în timp de 100 de ani.

Se va mai vedea din copriusul ei în ce hal ajunsese sârmana noastră limbă sub influența tendințelor de a o latiniza, italianiza sau franțuzi gramaticii de pe vremuri.

Afară de aceasta, ma stria lui Teleor de a-și înjgheba subiectele ce tratează, merită toată atențiunea.

„LIMBA LITERARĂ“

și ortografiile în timp de o sută de ani în România

Doamnelor!

Domnilor!

Pe la 1829—1833 se scriau de către Eliade Rădulescu versuri ca acestea:

Era 'n amurgul serii și soarele-stințise,
A puțurilor cumpeni tipând par'că chema
A satului cireadă ce greu, mereu sosise,
Și vitele, cu muget, la jgheab întins pășia.

Tot cam pe la acea dată Cârlova cânta
Ruinele Târgoviștei și p'al său *Păstor*
intristat:

Un păstor tânăr,

Frumos la față,

Cânta din fluer

Jos pe verdeață

Iar Cosstache Negruzzi în Moldova tipărea proză minunată ca cea din *Păcatele Tinerețelor* care vă este la toți bine cunoscută.

Ce vedem noi în aceste versuri și în proză? Vedem o limbă frumoasă, o limbă în care scriu astăzi, după opt-zeci de ani, literații cei Lunii; o limbă a poporului: curată, curgătoare ca un isvor de munte. Ar fi zis cine-va pe acele vremuri, că lucrul are să meargă din bine în mai bine, că această limbă românească, cultivată de scriitori, are să fie îmbogățită mult, ca să poată exprima cu înlesnire, gândirea celui mai genial poet! Ah! limba literară a suferit de multe boale! Aceasta împreună cu ortografiile, formează obiectul conferinței mele, domnilor, și vă rog să nu vă temeți că am să fac o lecție de limba română! Nu! Mă voi feri de tot ce poate să vă plictisească.

Conferința mea am împărțit-o în trei perioade:

Perioada italianistă,

Perioada latinistă și

Perioada franțuzistă.

La începutul secolului al XIX-lea, țara noastră era la începutul redesteptării sale naționale. După Fanarioți, adică, după o boală grea, revenea la viață. Deși în Istorie, după d. Xenopol, nu sunt legi, totuși pare a fi o fatalitate: ceea ce nu se putea în secolul VIII, se poate în al XIX-lea. De ce? Nu știu. Ceea ce s'a putut la noi, popor egal în civilizație cu Bulgarii, Serbii, Muntenegrenii, nu poate la aceștia decât mai cu greutate și cu întârziere. În secolul al XX-lea s'au născut oameni superiori pe toate tărâmurile fără luptele cărora am fi rămas pe loc.

Intre acești oameni sunt și italieniști ca Heliade Rădulescu, Assachy etc. și latinisții ca Laurian, Maxim Cipariu, Fontanin, Circa, etc. Acești oameni erau fanatici credincioși până la nebunie unei idei; mulți au și inebunit d'a binele. Ideia era că noi suntem de origine latină și avem drept să fim socotiți în lume ca un popor nobil, descendent din stăpânitorii lumii. Ce i făcea pe ei să lupte pentru aceasta? Ii făcea u-

neltirile popoarelor vecine: Rușii aveau interes să ne facă slavi pentru a ne anexa la stânga Rusiei; Grecii aveau interes să ne grecizeze prin școlile lor, pentru a ne stăpâni moștile cele mai frumoase dăruite la monăstiri și chiar pentru a ne face Greci în vederea realizării marelui idei, «*megali ideia*»: înființarea marelui imperiu bizantin.

Orice popor are visuri poetice, dar Grecii prea se trecuseră cu firea. Un scriitor d'ei lor, Papadopol, a scris o carte în care susținea că limba latină e un dialect al limbii eline, și noi prin urmare, la urma urmei, suntem tot Greci. Vă închipuiți furia latinistilor! Ioan Maioreanu i-a răspuns în niște articole: *Anti-papadopol*. În lupte aprige să exagerează: Și latinistii și italianistii au trecut limita permisă, făcând pasul peste sublim—și atingând aproape ridicolul.

Au fost fanatici mai toți, după cum am zis, au ajuns până la nebunie, cei mai mulți au și înebunit: Fontanin se credea împărat roman, Bărnuțiu cerea reînțoarcerea la religia păgână a Romanilor; Iaurian n'a vorbit cu fiul său trei ani din cauza ortografiei. Papin Ilarian a înebunit.

Perioada italianistă. Heliade-Rădulescu probabil nu știa latinește, căci ar fi fost latinist. El știa italienește și franțuzește din care limbi a tradus multe capo d'opere. Pentru motivele arătate mai sus și pentru frumusețea limbilor neo-latine, el și-a imaginat și a creat o ortografie și o limbă nouă în care a tradus toate operele sale scrise anterior în limba *Sburătorului*. Ortografia a fost adoptată de mulți; ea, a fost impusă obligatoriu în toate școlile la 1871 de către ministrul cultelor Chr. Tell. Se duplicau consoane ca în italienește, literele C. și Ch. se scriau cu Q.

Ca să vă dăm o idee reproducem aici următoarele versuri:

Isolamentul

În questea se avintă din gotica turrană
Religiosul sunet în aerul desert
S'arrestă călătorul, și rustica campană
Cu-al zilei net face un mystic, sănt concert

Mă veți întreba ce este *Isolamentul*?
Este *Singurătatea*, titlul unei poezii scrise
întâi bine românește și tradusă apoi în noua limbă.

Să vă citesc și ceva din poemul Fingal:
Fingal și nimeni altul, Fingal faimosul rege
Al munților silvestri, aquela mai cutează

Să'ntâmpine în fața în lupte pe Swaran.
Și ne-am luptat odată p'a lui Malmor colină
Sub pasurile noastre terrēmul tot, din selbă
Fu răsturnat în sulcuri; și din temee smulse
Și rostogol la vale cădea una pe alta
O stâncă peste stâncă. Spumoasele torente,
Cotind, schimbându'și cursul fugea la vale
(repezi
Lovind din piatră'n piatră și vëjiind cu
(trosnet.

Incepem și reincepem trei zile'ntrege lupta
Si bellatorii noștri, departe nemișcați,
Stă așteptând în spaimă.

Mai departe:

E scutul cel de gueră!
Mă chiamă Cuchulin!
E agera lui lance! Strigă Lujar și zice:
Calmar copillul mării, la arme! și reveste
Ocellul lucerante! În sus, la arme Puno!
În sus herou terib! Eși Cairbar din Selbe,
Din selbele lui Cromla! Te scoală Eth,
(mlădiță
Genunchii d'alabastru, que'ți iau alții'nainte!

Din cavalerul Togenburg:

Ritter! inima'ți offere
Tinerete de suror;
Altă dragoste nu'mi quere
Quare'mi face mare dor
Vino placid, căci imi place.
Du-te în pace, mă dilegu
Plănsul ochilor que tace
Nici de cum nu'l înțeleg.

Din G. Assachy, italianist, să vă citesc
poezia *Pleiada*, pe care Eliade în «*Curierul de Ambe sexe*» o numește: «*Această frumoasă poezie*»:

Odă către Poezii Romani

În a cerului tărire scese stelle schintează
Sci'ntre cete fără de numer răspândesc mai
viu lucr,
Precum soarele pământul elle mintea lumi-
neazi
Cu cia rază cie purcede dell'al lunei Urzitor.
Acolo petrecu în faimă geniile fericite,
Quare sunt pe a lor Musă nemurirei con-
finzite.

Nu averea, nu fortuna nu drit moscenit
au nume,
Dupe moarte deschid poarta la mausleul
sleit.
Nice poate să'nfreneze pismătoarea orbă lume
Sborul cielui cie'n virtute, fiind în ea, au trăit

Pe Poeta la luceferi duce a geniei faclia.
 Entusiasmul l'aripeazi calea'i face armonia !
 Acolo dintei Profeta, cântător de imne sfinte,
 Au depus antica arfă, mântuind pe Israil,
 De acolo răsună anchă infocatele cuvinte
 A lui Omer, Pindar, Orazz, lui Ovid, Cor-
 neil, Virgil,
 Milton, Sciler, sci Petrarca de acolo pe
 oameni chiamă
 La virtute l'Amor nobil sci's a tiranilor
 teamă.
 Voi, cie'n sin purtazzi p'Àpolo, patriozzi
 din România !
 De sci Ursita vă disparte, armonia va uni.
 Patria quare vi-ascultă, tema musei voastre
 fie,
 Cha sci ea intru lumină și se poată innoi,
 Sci prin fapte virtuase, de o mai dorită
 soartă
 Vrednică si se arete sci de numele cie poartă.

Acordazzi române versuri p'armonioase
 aleutte.
 Intr'un rost va sci poporul geamân cu ciel
 Italian.
 Se envezze : amor de patrie, dor de glorie,
 de virtute,
 Sci Românul depe Istrul scia a arpatului
 Muntean.
 Ciel ce be'n Siret, in Nistrul, in a Movis-
 cului unde,
 Ciel d'a căruî triste Doine, plaiul Pindului
 răspunde.

Quând românuul va cunoaște prin a cântului
 putere,
 A sa gintă, a ei soartă, ce'i ascunse'n
 viitor !
 Versul quând din oochi ia stoarce, lacrima
 ceia de plăcere,
 Pe Româna tinarică quând va'ncinde-o de
 Amor,
 A Românului Poeta, atunci lumea va să vadă
 Numele'ncins de cunună strălucind chiar
 in Pleiada !

(1844)

Dela Aristia, un alt italianist. — Elinist.
 vom citi o strofă tîn poemul *Prințul Ro-
 mân*: *Parada la Biserică* pentru ale-
 gerea domnitorului Gheorghe (Bibescu 1843).

Mitropolia sfântă, parolă 'ncântătoare,
 E Arpa îngerească, e tactul măsurat;
 O coardă mișcă toate și totul acordare
 Se simte ca prin firul electric infocat !

O. Spinazzolla, tost profesor de limba

italiană la Sfântul Sava propunea in căr-
 țile sale ca să adoptăm la cuvinte intoc-
 mai terminația cuvintelor italiene. Cărțile
 lui *Gramatica* și *Cristomafia* erau scrise
 cu două ortografii: cum este și cum ar
 trebui să fie. Așa, de pildă, vorba poetu-lu
 era tipărită așa in cărți: poeta-lu. Și căr-
 țile erau didactice, au învățat pe ele ge-
 nerații de elevi.

Epoca latinistă a atins apogeul ei cu
 prilejul fondării «Societății Academice Ro-
 mâne» la 1807, Societate care a luat mai
 târziu numele de *Academia Română*.

Această Societate, compusă in majoritate
 din Români ardeleni, a publicat la 1869
 concurs pentru o *Gramatică Română*,
 care să stabilească regulile limbei. S'au
 prezentat trei manuscrite:

- al lui Timoteiu Cipariu,
- al lui Irimia Circa, și
- al lui Spinazzolla.

Savantul corp a premiat și a tipărit
Gramatica lui Cipariu.

Ca să analizeze cele donă volume tipărite
 la Blaj, cu spezele «Societății Academice»,
 ar fi prea obositor pentru D.-voastră și prea
 lung. Pentru a avea o idee de limba și or-
 tografia canonicului Cipariu, vă voi citi
 numai prefața din care veți vedea și inten-
 țile lui.

PREFATIUNE

La elaborarea operatului presente,
 autoriulu nu are de a permite de cât:

1. Ca a oserbat strictu programa Socie-
 tății Academice Romane pentru concursu,
 atatu in partea fonetica, catu și etimolo-
 gica a'limbei.

2. Ca s'a nevolātu a culege si esamina
 intregu usulu vorbirei alu limbei romane
 atatu vechiu catu si nou, dupa potentia.

3. Ca a luat in consideratiune chiaru și
 usulu dialectului Macedo-Romanu dupre
 funtanele cele mai recunoscute pentru asta
 limba.

4. Ca in respectulu usului mai vechiu sa
 serbitu de materiale-le adunatu in opulu
 cunoscutu sub titlu: Principia de limba si
 scriptura, edit. II. Iasiu 1866, 8-o la care
 adesu s'a facutu provocare. Autoriulu in
 urma spereza la indulgentia binevolitoriloru
 lectori, intr'una materie atatu de compli-
 cata și spinosa.

Reserbandusi dreptulu, de a supune de
 nou intregu operatulu presente unei rigo-
 rose suprarevisiuni, când se va da la lu-
 mina.

La paragraful I despre *Limba* citim :

«Limba e data omului ca unu midiulocu, prein care se ne impartasimu unul altuia cugetele, cunoscentiele și volientiele, aratandule prein semne, cari pentru cea mai mare partea omenimei, în câtu are tote organele sanetose suntu : *au sunete*, formate dein gura, articulatu și intelegutiosa ce se numescu vorbe seau cuvente, au prein alte semne, cum suntu, litere-le și totu ce se tiene de scrisoria.

Fie-care vorba dar', seau cuventu, sta deintru unu sunetu articulatu, au dein mai multe sunete impreunate întru una ; — er' in scrisoria deintru una litera seau mai multe».

Alte câte-va modele :

Din «Tentamen Criticum» al lui Laurian (1840) :

«Ante mediadia abiu de scrissu, pruge me rogu so nu me incommodati vero de abeti tempu, faciti bene et veniti dupo mediadia»

Din «Istoria Romanilor din Dacia Superiore de A. Papiu Ilarianu (1852) :

«Ser'a formandu-se unu tipu de garda nationala ca din 100 teneri romani, suptu conducerea unui oratore, manifestă mai multor barbatii invescuti cu increderea publică, sentimente de amore din partea junimei.

Adnumitu corteni generariului Schurter defiladu inainte-i cu tota seriosetatea militare !

Din «Gramateca Macedonorumaneasca» compusa de J. C. Massim (1862) :

Multu onorabelului Domnu Anastasiu Panu, fostu locutienente de Principe și mai multe ori Ministru in Moldavi'a, cu speranție ca ma bune offer aesta carte auptorulu J. C. Massimu».

La pag. I :

«Caretido den aeste nouesprediece letero pastredia tut'una sunetulu ce spusemu ma insusu, afora de casurele succedenti».

Din *Glossariu* (1871) — pag. 281 :

Haimana, (pron. Haimană) s. m. (și f., mai allesu în plur, cu tote co absolutu coventulu e fem.), *erro, vagabundus, cessans, nihil agens* ; ceilu care umbla fora capitănia unu vagabunu, unu talia cănilor frondia ; nu te aduna cu haimanallele, a umblă haimană, e unu haimană, una haimana ; mulieriloru siede și mai rău ca barbatiloru se fie haimanalle :

Se vede că e rebelle, ca tote cele turcești.

Irinia Circa și-a tipărit singur la 1878, «*Gramatica Limbei Românești*» carte autorisată de ministerul instrucțiunii publice pentru clasele gimnaziale.

(Va urma).

D. TELEOR.

RINUL.

I

*Incet, în maiestoasă legănare,
Printre nenumăratele coline,
De cântece și de legende pline,
Se 'ndreaptă Rinul, călător spre
mare.*

*In valurile lui adânci, senine,
Pe care trec vapoare 'n alergare,
Se oglindește-o lume n frământare
Și-o lume prăbușită în ruine.*

*Zeița Loreley încremenită,
Dintre castelurile evu-mediale
Plancează peste-o viață adormită,—*

*Pe când, mănându-și valurile sale
Spre marea cea eternă, fericită,
Iși vede Rinul liniștit de cale.*

II

*Cetăți străvechi și nalte catedrale,
Ce urcă 'n nouri vârfuri ascuțite,
Din vremurile bătrâne, adormite,
O epopce-i povestesc pe cale*

*Seniorii feudali par'că din cripte
Ies pe 'ntunerie și se lasă 'n vale
Și zăgănit de arme și de zale
Răsună 'n vânt, și glasuri învrăj-
bite...*

*Iar Rinul, din colanu-i de coline
Le-ascultă toate, cu înfiorare,—
Și i se par de-atâta farmec pline*

*Poveștile, încât cu nerăbdare
Zorește apele-i adânci, senine,
Ca să le ducă mai curând la mare*

III

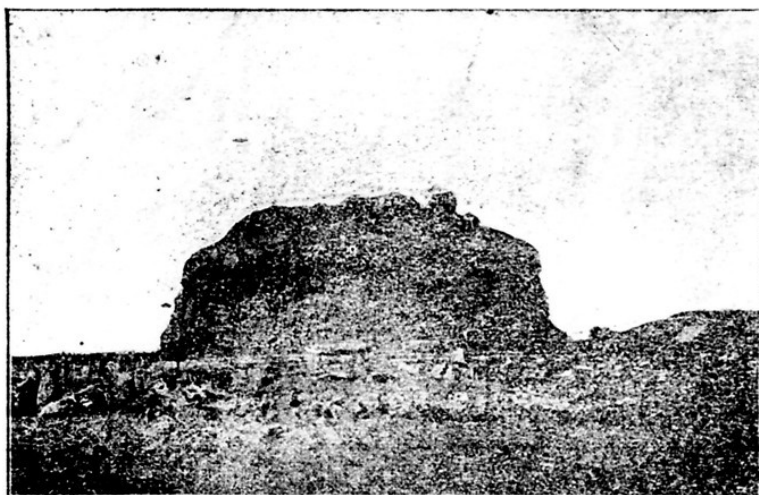
*Dar, iată, Neerlanda îl pândește
Ispititoare. Rinul o măsoară
Cu ochii lacomi,—și încet pogoară
Spre zarca care îl ademenește.*

*C'o gură n'o să-i poată spune doară
Câte cunoaște: Mersu-și domolește
Și valurile bine-și răspândește
De'n mreaja lui de brațe-o împre-
soară.*

*Apoi câmpiilor întine spune
Cu sutele-i de guri povestea toată;
Inlănțuind minune de minune;*

*Iar lumea stă și-ascultă fermecată
Povestea, care zboară în lagune
Și de talazul mării e luată...*

IOAN N. ROMAN

MONUMENTUL TRIUMFAL DE LA ADAM-CLISI

IDEALUL

NUVELA

Amândoi preparau cursurile celui din urmă an la litere.

El o cuotuseuse încă de când dânsa venea la liceu să dea examenele claselor superioare, ajutându-i la studii și purtându-i un interes frățesc. De atunci ea puinsese a-l reprezenta în minte ca pe un înger bine-făcător al ei, căruia i se cuvine stimă și recunoștință eternă.

Au mai avut ei ocaziune în diferite rânduri să tremure de atâtea emoțiuni provocate de examenele anterioare. De câte ori nu-și număruse bătăile inimii, încurajându-se unul pe altul.

Kamil, așa se numea dânsul — locuia în aceleași case, ocupând o cameră cu chirie, pentru care plătea părinților ei 50 lei lunar. În camera aceasta făceau lectura, unde doar fata de casă își făcea aparițiunea, când urma să servească cafea sau dulceață.

Terminase examenul și acum când ființele lor erau perfect echilibrate sufletește, aveau dispozițiune de vorbă mai mult ca ori când, cu deosebire dînsa dorea să pătrună în sufletul acestei firi, așa de cumpănite, veșnic melancolice și gânditoare.

— Alaltă-eri, îmi promiseseți ceva, d-le Kamil; nu știu dacă nu obișnuiți să vă uitați promisiunile, îl întrebă Eugenia.

— A... da, de... Psycheea vreți să ziceți, El pronunțase acest nume cu atâtea venerație, încât Eugenia crezu că, contem-

plând un punct în depărtare, stă gata să se închine.

— Ați ghicit : despre Psycheea am vrut să vă amintesc ; și n'ați putut-o uita încă oare ?

El făcu o mișcare involuntară ca și cum ar fi lăsat să se înțeleagă în rest dojana ce ar fi vrut să i-o adresese în cuvinte, pe care Eugenia o ceta în ochii lui și 'n tăcerea-i prelungită.

— Și ce vârstă aveți pe atunci, d-le Kamil ?

— Eu ? 18 împliniți. Psycheea 16 ne împliniți. Dar de ce v'ați apucat să răscoliți furtuna care m'a sbuciumat atât de mult ?

— Imi închipuesc că fac un bine amintindu-vă de dânsa.

— Un bine — îngână dînsul. Apoi destul că în gândurile mele stau veșnic de vorbă cu Psycheea...

— Dece atunci nu vreți să-mi povestiți și mie împrejurările cunoștinței ?

Nu știu, dar durerea împărțită unui suflet simțitor, p'arcă devine mai suportabilă... De câte ori v'em rugat, într'una m'ați amănat pentru altă-dată.. Cred că sunteți convins de sinceritatea mea. Din auzite știu că ați suferit mult și ce n'ați da să vă pot ceta o pagină din sbuciumat D-voastră amor !

Kamil cu mâinile împreunate a des-nădejdie, cu ochii fixați într'un punct, elătinând ușor din cap, grăi printre suspine :

— Locul, timpul, tremurarea sufletelor noastre, bătute la început de nesiguranta îndoielei, apoi felul de a ne cădea cu drag unul altuia sunt atâtea dulci motive spre a putea forma un gingaș capitol al istoriei Psycheei ; dar nu, nu, mi-i greu să răscolesc cenușa trecutului... să nu mai vorbim de dânsa...

— A nu vă fi drag să pomeniți de Psycheea — e să mă faceți să cred că n'ați iubit-o.

— O.. am iubit-o D-șoară ! O ador și acum atât de mult !

Kamil nu putu să observe, că cu toată rezistența-i de a nu vorbi de Psycheea, Eugenia îl provocase să continue.

— Frumoasă trebuie să fi fost, nu este așa d-le Kamil ?

O, frumusețea, curăția și naivitatea ei mi-au rămas neșterse în memorie.

— Imi închipuesc, dacă a fost în stare

să atingă atât de mult sufletul unui poet.

Lui Kamil 'i convenea acest omagiu, adus Psycheei de către Eugenia, de aceea continuă cu pasiune :

— Când văz o roză albă, abia imbobocită, culoarea și frăgezimea ei 'mi amintesc de dânsa, pe când în dulcele-i parfum simt boarea sufletului ei, o... cât am avut norocul să fim aproape unul lângă altul, de așa fi putut surprinde măcar, vre-un mic defect, care să-mi suprima iluzia de întâiu : dar nu, din depărtarea vremii îmi răsare din ce în ce mai strălucitoare, mai dragă.

Era un ideal de fată... cum n'are să mai fie.

Eugenia îl asculta cu multă luare aminte și-ar fi dorit să nu se întreprună, urmărind, pe de o parte ținta ei de a-i explora sufletul, de de alta, de a se convinge — dacă va putea fi în stare să-l vindică, să-l facă să se avânte cu dor și dragoste din nou la viață.

O dorea în suflet că nu isbutise până aci, prin felul ei de a fi : serioasă, cuminte și plină de atenție pentru tot ce manifesta el prin gest sau vorbă, că nu isbutise zic, să înlocuiască în sufletul lui pe Psycheea, de aceea se rugă :

Pentru o ființă atât de scumpă d-v., ca Psycheea, cred că merită d-le Kamil, a fi desmormintate toate faptele din adâncimea celulelor creierului. Nimic nu va fi de prisos pentru a-i glorifica memoria și învățând și eu istoria ei, să o bine-cuvintez cât voi fi ; cred că-imi ghiciți dorința, așa dori să știu începutul.

— Oh, după ce ne-am cunoscut, reluă Kamil, printr'o împrejurare unică în felul ei, Psycheea plină de emoțiune, a putut citi rîndurile mele scrise cu multă maestrie pe două fețe ale unei scrisori în dreapta căreia, un porumbel sburând purta în cioc un plic. Era prima mea scrisoare de amor d-șoară ; de aceea vă rog să nu râdeți după ce veți lua cunoștința de cuprinsul ei.

N'am distrus încă originalul.

La aceste zise, dânsul scoase din portmoneu o foaie galbenă, sdrențuită la îndoituri, i atrase luare aminte, apoi ceta :

Psychee !

«Voești tu să rămâi idealul născut în leagănul visurilor mele, ca lira mea să te înalțe pururi în sfere senine ?

Ar trebui să te închizi de voc în singurătatea casei tale părințești de la țară, cu împrejurimi pitorești, pe care a-și ocoli-o cu zidurile iubirei, înalte, strășnice și eterne, ferindu-te astfel de priviri pătimășe și seducătoare, iar cheile porței să le păstrezi cu la sân, aci lângă inimă.

Și nimeni altul fără voia mea să nu poată pătrunde până la tine să te vadă ori să-l vezi: nici rudele, uici prietinitale, aceste mai cu seamă, ar conrupe lesne fiinta ta curată, sufletul tău mlădios, simțirea ta virgină, îndrumându-te pe căi noi, necunoscute fie, cari te-ar duce de sigur la peire... căci nu va întârzia mult și obrăjorii tăi vor începe a păli, chipul tău fraged va vesteji, oh, cât de repede ar contribui la vestejirea ta un bal... ne-cum zece în timpul unui carnaval... Te-ar prăpădi fără îndoială.

În grădina casei tale, cu gândul la florile suave, lucrând pentru tine ce e bun, cântând, fluturii amețiți de parfum, să asculte glasul tău duios, tu privindu-i cum sburdă, să înveți de la ei și flori taina iubirei curate, ne-prihănite.

Căci fluturii sărută florile frumos și dulce fără a le smulge de la tulpină, cum ar face Donjuanii de la baluri animându-le de la botonieră spre a ameți cu ele atâtea ușuratece victime.

Să nu știi cum este începutul iubirei lumești, să nu știi ce fac cele-lalte fete de o vârstă cu tine, și cum își șoptesc în de ele, când văd vre-un cavaler ce le aruncă ochiri pătimășe, ori cuvinte de cari silite roșese.

Să nu știi că una iubește în același timp o droaie de fanți, ale căror șoapte amoroase, când sunt auzite de la unu, uită pe cel-lalt.

Să nu fii cunoscut stilul iubirei cu a-hurile lui chilometrice și nici amețită de atâtea declamațiuni searbăde — să-ți plimbi ochii printre rânduri, căutând adevăratul lor înțeles.

Eu te vroi naivă, bună, silitoare, credincioasă și cu sufletul plin de speranță.

Inima-ți să nu ascundă violenție, în ochii tei să nu întâlnească umbră de răutate.

Odată, copile, în aceste condițiuni, în-floreau în casa ori-cărei familii oneste, răspândind bunătațe și lumină în jurul lor.

Astăzi au devenit niște minuni rare,

printre ele pe tine te-am găsit cea mai mare minune.

De ai fi așa precum te socot, voui începe de acum a-ți înălța templul pe frontesciulul căruia voui săpa în marmoră: «Idealul meu».

Toate gândurile mele dulci se îndreaptă spre tine cu smerenie și iubire.

Kamil

* * *

Abia sfârși el scrisoarea și Eugenia, din serioasă până aci, luă un aer plin de ironie și în cele din urmă isbucni în ris.

Kamil o cunoștea în de-ajuns că în fond are un suflet ales, de aceea fără să se descurajeze de atitudinea ei ne-obișnuită, o rugă să se explice:

— De ce râdeți D-șoară?

— Cum să nu râd pentru D-zeu! Dacă ați fost sincer și serios când sfătuiți pe Psycheea în chipul precum afirmați în serisoare și dacă și acum continuați a persista în ideile D-v., eu vă plâng....

— Cum? a întrebat-o mirat.

D-v. puteți concepe în alt sens idealul? În cazul afirmativ, sensul vostru n'are înțeles pentru noi, atunci lăsați-ne să trăim cu gândul în trecut, căci de vreme ce în sânul lui repausează cea ce azi vedem că nu mai e, ni-i drag să trăim cu gândul în trecut, rămâind visionari fără să ne turbure râsul D-v. sarcastic D-șoară.

Dar vă rog explicați mi înțelesul vorbeii *vă plâng* ce ați vrut să înțelegeți!

— Firește că vă plâng D-le Kamil, căci în ce timp și 'n care parte a lumii trăiți D-v., ca să vă închipuiți că veți găsi prototipul ideal înzestrată cu calitățile de cari pomoniți în scrisoarea D-v. către Psycheea?

Permiteți-mi să vă observ: trăim într-o epocă pe care a-și boteza o: încarnațiunea materialismului.

Pretindeți de la noi naivitate, bunătațe, silință, credință, speranță și mai știu eu ce... pretențiuni de altmintreli destul de modeste; dar de unde vreți să le găsiți în sufletul nostru, dacă nu ni s'au încredințat de cei ce ne-au crescut și format spre admirare, numai într'u cât privește exteriorul doar. Dar dacă găteala ar avea drept țintă admirațiunea numai și atât, aceasta tot ar fi un me-

rit al educației noastre îngrijite și alese, dar ia luați seama mai bine la valurile volanelor mătasoase de sub cutelele foilor noastre, pe cari avem grijă în tot'd'a-una a le ținea vârtos prinse cu degetele mânuțelor noastre în favoarea celor d'intâiu, apoi plimbați-vă ochii la talie: așa-i că v'ați gândit imediat să ne încingeți cu un cerc de oțel, în loc de ori-ce alt colan «a la fata lui Gazi Osman», al cărei mijlocel e mai mare în circumferință? Dar ia priviți sinii noștrii semi-decoltați la baluri, coafura părului nostru — toate aceste oare numai admirațiune stărnesc în inimele bărbaților sau mai clar vorbind provocațiune?

Nu vă mirați însă că nu veți găsi adese-ori înăuntrul acestei podoabe artificiale, la care, să nu uităm strălucitoarele bijuterii, căci și aceste măresc efectul artificiei, că nu veți găsi zic, de cât ori gol pustiu, ori o inimă vițiată în care sentimentul frumosului a murit de mult sau nici că a existat vre-o dată. De unde voiți naivitate la noi, dacă pricepen rostul vieții mai bine de cât bărbații? De unde inocență, dacă voalul ei ni s'a desprins de mult de pe frunte?

De unde bunătate, dacă tot prin rele am înotat?

Credință! Dar suntem prea rafinate ca să începă credința în inimele noastre. Să vede că n'aveți idee de curentul feminist! Emanciparea astăzi și-a găsit largă dreptate în capetele celor mai de frunte cugetători.

Cine mai are timp să asculte cuvintele moralistilor: «fiică — ingerul familiei; soție — scutul de oțel al căsniciei; mamă — sfântă, iubitoare de copii etc.» Femeile în zilele noastre au spaimă de copii: vroi să zic să procreeze odrasle.

O... sunt convinsă de asta... Gura lumii e slobodă;

Când emanciparea ne suride cu libertatea ei, cine ar mai putea mistui cuvintele de mai sus?

Am multe camarade și mi-a plăcut în tot'd'auna să le citesc în inimă, deși pentru aceasta nu mi-a trebuit să am vre-o diplomă academică, căci între noi — secrete nu încep: ce-o pe buze și pe inimă.

Voiți să vă atrag luarea aminte însă asupra unui lucru de care sper să vă folosiți: între cinci camarade de unăzi,

discutând în privința virtuții femeii și cum între ele țineam să posz ca apă-rătoarea virtuții, mi-am expus părerile cu o fermă convingere și-am încheiat: numai femeii i incumbă această virtute, căreia societatea va datora eternă recunoștință.

Ce credeți, camaradele mele s'au lăsat să fie convinse de argumentele pe care mi sprijineam principiul? Nici de cum! Păreau că erau toate înțelese de mai nainte: una câte una armele mele au început să fie zdrobite față cu puterea curentului, care a devenit un obicei.

O blondă, în fața căreia dv. sau un alt vizionar ar fi complimentat-o că e o creație de a lui Rafael mi-a ripostat scurt și cuprinzător: ești o proastă, dacă nu vrei sau nu ești în stare să te conformezi obiceiului, când e la ordinea zilei ca o fată să profite de momentele înfloririi sale pe pământ; dacă n'ar primi curtea lui X, Y, Z. acum când e vrednică de admirat, dar când i-o trece timpul, la ce folos?

Una dintre ele, din contra, fiind abia în primele luni ale căsătoriei, susținea cu tărie că, în epoca domnișoriatului, o fată urmează să fie cât se poate de limitată în aventurile ei de dragoste.

Ha, ha, ha, răsăra cele-l'alte cu ironie fină, după care tot blonda ripostă: te înțelegem scumpa noastră, de ce umbli să te ascunzi pe după deget: fiind-că te temi de concurența noastră.

Ha, ha, ha, răsăra toate în cor ca o grupă de găște vesele, pe când măritata părea că se jenează de privirile fetelor ispititoare, dar încheia:

Nici de cum, surioară; nu m'am gândit la nici o concurență, căci când e vorba de dragoste, poate că am mai mare experiență de cât voi toate, ca dovadă că v'am luat-o înainte; dar repet, că o fată urmează să fie prudentă și limitată în aventurile dragostei, spre a-și croi calea la măritiș și devenind odată femeie, ea, sub scutul bărbatului — pe care l poate încânta întot-deauna cu mere acre, dacă e dibace și prevăzătoare, poate zic, să exercite în practică visurile din trecut.

Iți mulțumim de așa morală — țineți-o pentru tine, ziseră cele-l'alte.

Această din urmă mai susținea tot trăgându-și spuza pe turtă, că, a fi supusă orbește soțului și a nu avea inimă

de cât pentru unul, e un obicei ruginit, care nu se mai potrivește cu timpul civilizațiunei în care trăim. Rămășițele acestor moravuri ale epocii patriarhale se mai găsește la femeile otomane și priviți la ele în ce stare înapoiată se găsește.

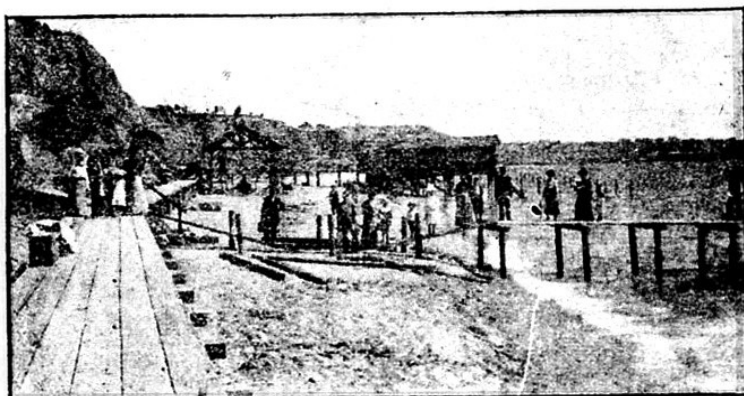
Așa dar, d-le Kamil observând bine aceste lucruri în amănunțimea lor și văzând unde și când trăim, să-mi dați voce să vă compătimese, dacă veți persista în ideile dv. încheia Eugenia.

Kamil exasperat de cele ce-i auziră urechile, a mai întrebat-o :

nunțimile lui și în urmă vă apucați a' l' deserie : cugetați bine și vedeți, dacă merită atâta osteneală.

Cu viclenia în priviri, cu iadul în inimă, cum voiți să găsiți în noi idealul gândurilor voastre?

Voi ne cereți cumpătare în dorințe, dar am putea fi cumpătate când vecina ne dă sută la sută înainte cu luxul ei, de și pe a doua zi poate n'are ce gusta, afară numai dacă prin vr-o întâmplare norocoasă, n'ar veni *iverul* la ușă să schimbe calea destinului.

BĂILE DE MARE din CONSTANȚA

— Atunci nu-i chip de a scăpa de prăpastia în care ne periclită curentul rău ?

— Nu, fiind-că acestui curent de geaba veți pune stăvilare artificiale, prin conferințe la epoci nedeterminate ; el va nimici și-și va urma culea croită. În zadar vă încerați, d-lor poezi, a descrie tipurile interesante prin subtilitatea lor născute și plămădite în fantazia dv. Lipsese profetii timpului, care prin puterea creațiunei lor, să îndrepte lumea, biciuind și satirisând moravurile vițiate, până când nu se vor găsi abili chirurghi care să cauterizeze o rană învechită, nu-i chip de vindecare. A descrie tipurile după imaginația bolnavă a fie-cărui copil ofilit al secolului, însemnează să credeți că suntem niște prunci pe care încereți să-i astâmperi cu jucării frumoase. Dar cum vedeți nu se prinde și răul crește.

Obiectul ce priviți prin ochii minței dv. e frumos, dar ia întoarceți-l la dreapta și la stânga, examinați-l în toate amă-

Și apoi vorbiți-ne-a cine-va de virtute în familie ? Atrăsu-ne-a vre unul atenția asupra adevăratului înțeles al vieții ? Ori, ce datorie urmează să împlinim după ce scăpăm din cătușele părintești al căror cămin ne devine în ultimul timp o închisoare plictisitoare.

Prin felul purtării multora din părinții noștri, care i perspectiva ce ne lasă să întrezărim prin pânza viitorului ce ne așteaptă ?

O nunță feerică, saloane luxos tapitate, mobilier parisian, vesminte scumpe, lachei cu livrele pe capra landoului, iarna la bal, vara la băi, ia niște ființe eterice la voia căroră urmează ca soarele să-și schimbe cursul de la răsărit la apus și vice-versa, căci Doamne—fereste, neîmplinindu-ni-se voia - ne îmbrăcăm în pielea lui Nerone, cu singura deosebire că, în loc să dăm foc părului nostru, îl apărindem pe al bărbatului, lucru fiind mult

mai lesne de făcut, când mai ales o gogorită e la dispozițiunile noastre.

Mamele noastre preocupate cu rolul și însemnătatea lor în societate, ori altele cu neînțelegerile soților, din pricina nesatisfacerei gustului lor, în materie de lux, mai au timp oare să se ocupe de noi, să ne pue de la început la greu ca să'l putem suporta cu ușurință și resemnare la nevoe?

Unele, dintr'o vanitate stupidă, nu ne permit să ridicăm un paiu de la locul lui, spre a nu-și înjosi scumpa odraslă — lăsând tot rostul casei pe seama servitorilor.

Ne învață puțină franțuzească și piano de spoială și cu această educație spongiasă, se unflă prin saloane că copila lor e grozăvie mare, și nu mint, căci grozăvia noastră nu se sfiește să se manifeste prin arătarea unor coarne sarsaliane, cu care împodobim cam des frunțile nepătae ale virtuozilor cetățeni, mult desonorații noștri soți.

Și din noi — păpuși frumoase care vorbim franțuzește spre a ne furlandisi în public cu atâta măcar, din noi care nu avem altă calitate de cât aceea de a nu avea nici bunul simț de respectul ce'l datorăm limbei străbune, din noi în care caprițiile doar mai trăiesc — voi viți a vă ercia idealul?

Iată de ce vă plâng, d-le Kamil, când îndrăzniți să afirmați în scrisori năsuințe privitoare pe femei, ca cele ce vă siliți să le adopte Phychea, care nu poate fi cel mult de cât o camaradă din ale mele, cunosătoarea a vre-unei limbi moderne și atâta tot

(Va urma)

PETRU VULCAN.

Legenda lui Chendi

(In formă Populară)

*Pleacă Chendi din Tihău
Să și cumpere lăpădău,
Căci în casă n'are foc,
Și pe dânsul n'are rock.*

*Pleacă Chendi, unghie vrei,
Să și ia-o far ghe iminci,*

*Și-un șerpar trândăfiriu
Și un Sălam ghe la Sibiu.*

*Lasă ghioga 'n colț acasă.
Și nădragii rupți pe masă:
Oile să le păzească,
(No!) Stăpânirea 'mpărăchiască!*

*Pleacă Chendi ghin Săcele
In dăsași cu petricele;
Face-o baie, ca să hie
(No!) Bun pentru Acaghemie!...*

TELEOR.

Clipe din viața unui pribeag

— Foi răzlețe —

21 Iulie. — Iar vânt; dar mai teribil, mai grozav ca toate vânturile ce le-am apucat aici — si'i praf! Au căzut câți-va stropi de ploaie, însă vântul a mănât degradă norii departe spre miază-zil. S'a făcut senin deasupra capetelor noastre; dar de jur împrejur pături de nori cenușii împrăstie întunerice în văzduh și tristeță în inimă.

Am deschis la întâmplare o carte ca să citesc. Era o carte franceză — un mănunchi de nuvele ale celor mai însemnați nuveliști francezi. Deschisesem atunci pentru prima oară cartea aceasta, pe care mi-o trimisese acum câte-va zile un prieten din Bărlad — și găsi printre foi o petală presată a unui trandafir roș.

Această descoperire, așa de puțin însemnată, mă puse pe gânduri, și pe când priveam așa în neștire foile cărții, zării într'un colț al uneia, un nume: *Rosa* — scris mărunț de tot.

Imediat făcui în gând o legătură între acest *Rosa* și veșteda foaie de roză, atât de vorbăreață și așa de mută.

Cartea era veche, căci li erau filele galbene, și cerneala cu care era scris numele își perduse și ea de mult culoarea, ca și petala care, probabil, tot din acelaș timp își pierduse roșul atât de plăcut, parfumul și viața. Aveam în fața mea rămășița a ce-va ce-a fost când-va... cine știe pe ce timp!... Descoperisem în scripția indescifrabilă a unui mormânt ce ascundea o taină.

— Pe ce timp, cum și unde a crescut trandafirul a cărei petală, singura, mai vorbește de el, mai dovedește că și el a existat într-o primă-vară, moartă — când?... Ce mânăuță delicată, albă, a rupt floarea de pe tulpină?... Pe ce piept voluptos, pe ce inimă aprinsă de dor a stat lipită această floare?... Și când era, arsă de dorul ce ciocotea în adâncul sânelui pe care stătuse prinsă, de ce buze roșii și pline de foc a fost sărutată înainte de a fi pusă la presat între foile pe cari o mânăușită tremurândă scrisese mărunț și ascuns numele gingaș, al cărei gingașe ființe?... Și numele acesta, și cartea și trandafirul, cui erau să-i vorbească cu glasul lor de sfinx?... Și e mult de când n'a mai rămas de cât o singură petală din tot trandafirul?... Și prin câte râuri a trecut cartea aceasta până a ajuns la amicul meu și apoi la mine?... Prin ce taină de neînțeles această petală a supraviețuit tuturor celorlalte și ce e mai mult, n'a fost mișcată dintre foile pe care e scris numele acela gingaș, dulce și misterios?... Dar *Rosa*, mai trăiește ea?... Unde, cum și cu cine?...

Nu mai e nici vânt, nici praf și nici nu plouă. Am închis cartea și m'am dus din față să mă îmbăt de aer curat, de soare și de ochi unei copile drăguțe ce locuiește peste drum de mine și cu care mă înțeleg de minune de vre-o câte-va zile, deși n'am făcut cunoștință *formală* și nu ne-am vorbit nici o dată.

* * *

23 Iulie — În astă dimineață sunt fericit; da, da, sunt fericit... adică știu eu? poate că alții nu s'ar simți fericți în condițiile în cari mă aflu eu; poate ar râde de mine chiar; dar răsul altora nici nu mă măhneste, nici nu mă înspăimântă, mă lasă cu totul indiferent. Sunt azi fericit ș'atâta: dar egoist nu sunt, și dacă din această curioasă stare sufletească pe care eu o numesc fericire, ași putea revărsa pe jumătate asupra lumii întregi făcând-o fericită, cu drag ași face-o, chiar cu condiția ca eu să nu mai simt fericirea de cât pe jumătate; dar e ceva cu totul imposibil; căci nu fiecare dorește și se prosternă înaintea unei fericiri care e aceeași și slujește sub aceeași formă pe fie-care. Fie-care o vede

alt-fel, fie-care o caută în alt-ceva, tot așa precum în epoca idolatriei, fie-care își caută și și adora un alt Dumnezeu, cu altă formă, cu alte însușiri de cât ale celorlalti.

Eu, spre exemplu, mă simt în astă dimineață fericit, pentru că, prin efectul unei cauze ce nu o cunosc, gândurile cari mă frământă și zi și noapte și mi ard crierul și mă dor, au pierit brusc; pentru că am visat în astă noapte un vis frumos și pentru că, când am venit dimineața, îndată după ce m'am îmbrăcat, din față ca să respir aerul îmbătat, copla acea drăguță pe care o ador de-o scurtă vreme, mă fixa, ascunsă după perdele, cu b. noclul și mi surâdea blând și dulce ca și razele soarelui ce se spargeau de acoperșurile caselor.

Ei bine, aceste cauze pe cine mai pot fericii afară de mine?... Pe un filozof îl va face oare fericit lipsa totală de gânduri?... Pe un bancher îl va fericii un vis frumos de-o creiasă minunată?... Și dacă fata de peste drum se va uita cu drag la mine, face-va aceasta fericit pe un cerșetor care n'a mâncat de două zile?...

Eu, știu că sunt fericit în dimineața asta.

F. DAVID, BĂCĂU.

Toropeală

*Se 'ntinde apa călătore
De-a lungul fărmiilor colți
Sub câte-o boltă umbritoare
De sălcii, — ouspeți neclintiți.*

*La câte-un col își mai iutește
De apă — adâncă lenes mers,
Și mai departe se urnește
Tot cu metalic luciu șters..*

*La fărmi mai pare iar cu viață,
Șoptind cu necludul nisip.
Se perde — așa, sub zarca 'n ceață,
Unbind al cerurilor chip...*

*De lături, câmpul s'adâncește,
Ici înneccat în tufăriș,
Colea de grăul ceși urzește
Lungi spice 'n dor de seceriș...*

*In nori, ce tot mai mult se lasă,
De-un timp stă soarele, apus,
Și totuși arșița apasă
C'o năbușca'ă de nespus.*

*Și nici măcar o ciripire,
Și nici un freamăt, nici un glas...
Par'ca 'ntrecut ceva în Fire,
Viața toată n'acest ceas...*

*Par'c'ar fi ceas de așteptare
A cine știe cărei vești,
Sau întâmplări,—amenințare
Sub care tremuri că trăești...*

*Ai vrea atunci ori ce să vie
Să puc capăt aștei stări,
Să-ți simți pulberca că re'nvie
Subit boldul lungei răsufării...*

*Dar nu! Nimic nu să clinteste
Din toropeala de ne'nvins
Și pasul ți să 'mpleticește
Pe dramul între grâne 'ntins...*

N. Rădulescu Niger

JEANEI

Es glänzt so schön die sinkende Sonne
Doch schöner ist deiner flugen Schein,
Heine.

Ce ochi frumoși ai, Jeano, și ochii tei ce
mult îmi plac! Când blânzi și umezi îi in-
dreapți spre mine, duios și lung de mă pri-
vești, citese în ei poezie de iubire slântă,
de dor nețărnut și tănuit în fundul unui
suflet simțitor!

Ce multe ai avea să-mi spui și câte nu
ți-ași spune! Dar nici-odată singuri nu
suntem — ne înt lînim în toată seara; da
'n sânul lumii reci și zgomotoase. Privi-
rile-și vorbesc și mor cuvintele pe buze...
Și eri așa și azi așa și tot așa și mâine;
dar până când?..

Când voi putea, ca sus și tare, cu toată
patima să-ți strig: — Mi-ești dragă, Jeano,
îmi ești dragă!..

II

În nopți când luau plină așterne peste
valuri cărări învăpăiate, pe ascuns coboară,
Jeano, poteca care duce la marginea de

mare. Te-oi aștepta cu barca, ascuns în um-
bra stâncei. Când pasul tău călca-va prun-
dul, voi ști că 'mi vii și voi ieși ca să te
'ntâmpin. Te-oi prinde încet de mi loc și
te voi duce 'n barcă și vom porni spre
largul mării — în liniștea de noapte, sub
farmecul de lună, pătrunși de acele-ași do-
ruri, singuri și fericiți...

Atuncea, sus și tare, strângându te în
brațe, îți voi striga: — Mi-ești dragă,
Jeano, îmi ești dragă!.. Iar tu, sleită de
iubire, să 'ași, în loc de vorbă, să-ți cază
pe-al meu umăr capul și să te alinți în
plâns.

Ah, ochii tei scăldați în lacrimi — în la-
crimi de iubire — ce mândrii trebuie să fie!..

Ai ochi așa frumoși tu, Jeano, și ochii
tei îmi plac atât de mult!..

F. DAVID, BACĂU.

S'a stins poetul

(D-lui Fl. T. Becescu)

File tale dintre ale tale, ție :

*A murit privighitoarea și tot crângul
o bocște,
Plânge codrul plin de taină și izvorul
fontilor,
Plânge floarea de sulfină, și pe gene-i
strălucește
Lacrimi miroslitoare ce-ți dă 'n inimă
un fior.*

*A murit privighitoarea, plânge vulturul
'n văzduhuri,
Plânge ecuil singuratec, plânge lebăda
cea tristă
Căci, spre lumea 'ntunecată a popoa-
relor de dukuri
S'a pornit fără de vreme a poemilor
artistă.*

*Nu mai plângeți flori și păsări, bu-
curați-vă 'n tăcere
C'a scăpat de chinul vieții ș'a ajuns
în raiul sfânt.
Ea, care cânta nebună, zbuciumată
de durere
Și-a găsit ca și ori care liniștea...
într-un mormânt.*

D-ra A. Ștefănescu

Craiova

Sbucium și Fericire

Romanul unui parvenite.

Februarie. E către sfârșitul lunii.

Ce frumoasă zi!

În aerul curat al dimineții miroase par'că ceva de primăvară..

Doi prieteni se întâlnesc pe stradă.

— Hai cu mine până în strada A. și acolo am să te prezint unei doamne nobile puțin comună, și cât de frumoasă a fost odată; a făcut epoca în vremea ei.

Avem să petrecem câte-va ore cât se poate de bine, de modest și te asigur că n'ai să regreti.

— Uite ce e... primase bacuros propunerea ta, dar haidem acasă să-mi schimb costumul căci nu pot să merg așa și atunci, te însoțesc cu drag..

— Lasă, mă, că ești destul de bine, destul de «ferch» și pe deasupra unde mai pui—că ești și drăguț.

— Crezi că face să merg așa, în halul în care mă atlu acu?

Nu ți-am spus... ești cât se poate de bine..

— Nu vreau să mă fac de râs, să devin ridicol prin mine însumi..

— Hei, asta e acuși... n'oi vrea să-ți iei costumul de gală..

— Dacă zici tu așa, atunci hai să mergem..

E tânără?

— De și are părul alb, de o albeață ideală, dar nu pot să precizez sau să-ți spun aproximativ vârsta d-nei pentru că e reprezentanta sufletească a unei stări psihice care se tot repetă în continu..

— Curios! Si cum se numește?

— Caliopi! Viața ei un roman celebru; o istorie veche..

Nu e util a ști unde și când s'a născut, când a avut succes sau ce etate are, dar e destul și trebuie să știi, să te convingi că în d-na Caliopi vezi personalitatea remarcabilă a prezentului, a viitorului din majoritatea femeilor noastre...

*

Au ajuns în Popa-Tatu.

— Hai să luăm tramvaiu până în bulevard și de acolo îl schimbăm... și astfel vom ajunge mai repede..

Veni tramvaiu; se suiră.

Pentru că nu era loc înăuntrul vagonului, stătură afară. Incepură să vorbească.

— Nu cred să fie o persoană, un pasager care a observat avantajile tramvaiului și care să nu aducă elogiul societății de tramvaie — societate ce contribuie mereu mai mult sau mai puțin — la păstrarea și înflorirea frumoaselor și vechilor tradițiuni ca galanteria scepticismul ușor, știința sau mai bine zis arta de a face, „curte” — tradițiuni cari din spiritul de imitațiune ce la noi, românii. e destul de dezvoltat — le-am împrumutat de la francezii..

Să revenim.

D-na Caliopi s'a simțit pentru prima oară înaintea unui omnibus care o natură sentimentală și romantică

Să-ți spun dacă nu te plictisește — în puține cuvinte, viața ei.

Ascultă-mă:

Era de vr'o opt-spre-zece ani; urma la Conservator. Și într'o zi pe când se întorcea după ce-și luase lecțiunea de muzică, ținea în mână notele de pian făcute sul, se întâlnește cu un tânăr tuberculos care începu „să-i facă carte” s'o fixeze cu ochi plini de frigruri și dorinți.

La hotel de France — una din stațiunile tramvaiului — ea se opri să aștepte tramvaiul și parcă instinctiv simți nevoia de a aștepta pe tânărul pe care eu îl cunoșteam și al cărui corp era mâncat de ftizie și beție.

Ce-o să ți mai spun, înțelegi că părinții ei în acea sară zadarnic o mai așteptară.

Și de, ca ori ce părinte care-și iubește copilul, au plâns, au reclamat dar de geaba căci Caliopi fugise într'un oraș din provincie, la C.. pe malul mării, cu tânărul tuberculos care du a doi ani muri.

Ea străină, necunoscând pe nimeni a rămas fără mijloace și față de un omnibus se simțise romantică dar înaintea desna-dejdei și a unei soarte triste se simți odată capabilă și de hoție.

Aci făcând cunoștință cu un german bogat și distins aventurier, care mișcat de nenorocirea ce i se întâmplase Caliopi, se oferi s'o aducă în orașul ei natal unde crescuse și era cunoscută.

Hotărără ziua și plecără.

El nu luă bilet pentru linia cea mai scurtă ci, făcu ocol.

Ea resignată nu se supără.

Trenul se apropie de F... și pe când germanul dormea, ea îi șterpeli portotelul; se dede jos la stația apropiată și schimbă trenul pentru altă direcțiune.

Stătu cât-va timp în orașul G... apoi re-

veni în capitală, fiind în posesiunea unei frumoase sume de 25000 de lei.

Schimbară tramvaiul.

— 25000 lei luați din portotel? Adică hoată?

— Da, hoată! Ei, și? Să nu te prinză mirarea căci o fată romantică care fuge c'un ofticos și care după cât-va timp moare, e desnădăjduită și apoi mor și părinții ei, de disperare, oare nu e în stare să facă totul?

— Cum? Și părinții ei muriseră?

— Da, muriseră de durere, de durerea absenței ficei lor care părăsise casa părintească fără nici un cuvânt.

Când ea a aflat că a murit bătrânii ei părinți a leșinat. Cei doi prin prejur cari erau atunci acolo, o transportară la cea mai apropiată farmacie. Farmacistul care era un morfinoman, îi dădu primele îngrijiri, o vindecă și o luă de nevastă.

Ce ciudată întâmplare!

Măritată deci prin surpriză, întâmplător — Caliopi se întreba ce rost, ce rol își avea în acea farmacie, într'acel depozit de ierburi și doctorii.

Influențându-se reciproc, Caliopi făcu din spițer un romantic și farmacistul din ea o morfinomană

Era și natural să fie așa.

Rezultatul acestei duble influențe nu întârzie de a se manifesta; peste cât-va timp cei doi soți otrăviră pe un bătrân care «făcea curte în drăciță» Caliopi.

Iată cum s'a întâmplat.

Întro zi pofțindu-l la masă, bătrânul, de, n'avea și el alt-ceva de lucru, apoi și când «necuratul își bagă coada» pe când făcea explorație pe sub masă care avea de scop descoperirea picioru'ui d'nei Caliopi, farmacistul îi turnă în supă o doză de otravă, o otravă—zicea el menită să nu lase nici o urmă.

Însă bătrânul care abia trecuse în lumea nefinței, fața începu să învinețească, mai târziu să se înegrească și în urmă cadavrul să se umfle într'un mod teribil de acuzător.

Amândoi o sfecriră.

Văzură că cu toată știința lor farmaceutică dăduse greșit de astă dată; recurse că atunci la mijlocul care de alt-fel în asemenea împrejurări se impune imperios, adică: disecția și calcinarea. Apoi îl îngropară în fundul grădinei.

După cât-va timp taptul dovedindu-se, se făcu o cercetare în urma căreia anchetân-

du-se cazul, farmacistul fu trimis la cenă unde muri, iar romantica Caliopi internată într'un penitenciar de femei cari sunt cerțate cu cinstea și cu morala.

După cinci ani fu grațiată; ea se întoarse din nou în capitală.

Și acum era tot frumoasă, era celebră era sinistră și anii acei petrecuți în închisoare o făcură mai interesantă ca înainte.

Așa că, era foarte natural că toți «Don Juanii» să umble nebuni după ea, s'o adore, să-i divinizeze luxul și frumusețea simbolizând geniul răului care-și întinde aripelile negre deasupra capetelor noastre.

Cum era veșnic doritoare de senzații noi, ea fu rând pe rând cântăreacă, comediană, scamatoare în sfârșit era o distinsă enciclopedistă a cărei convingătoare probă de pricepere, făcu într'un an să devie nevasta unui nobil marchiz francez renegat care o făcu nobilă și stimată.

Acum un an acest marchiz a murit lăsându-i prin testament o avere de un milion și jumătate.

Și acum trăște singură.

De și e bătrână dar e tot frumoasă; păstrează ceva din farmecele-i de altă dată exalând și astăzi încă un parfum atătător.

În fine după atăca sbuciumare azi e fericită—fericire pe care de alt-fel o confirmă și ea...

— Și de ce vrei să mergem la dansa?

— Am delicata misiune de a o ruga să primească președinția unei societăți de filantropie...

Și, pe când intrau pe poartă zise: Ce zici tu, amicul meu, nu e așa că această romantică marchiză, femeie din lumea mare, poate zice c'a trăit?

Și dacă un bun romancier d'ai noștri, ar descrie viața ei într'un volum intitulat *Sbucium și Fericire* de sigur că, Academia noastră l'ar premia ca p'un roman celebru.

Ce zici nu e așa?

N. VARONE.

Bradul Singuratesc

*Cu ramari lungi împodobit,
Înalt, voinic și drept,—privește
Adânca vale, liniștit;
Ca de-departe o păzește.*

*Întâiu pe dânsul, neclintit,
Il vezi, în deal, cum să ivește
Și cum, de raze poleit,
Mărețul codru ți-l vestește.*

*'Ți-e drag; prieten veshiu îți pare;
Plăcere simți ca să-l revezi,
La umbra lui ca să visezi,*

*Să 'mbrățișezi în departare
Cu el, misterioasa zare,
Și singur, tot ca el, să șezi...*

N. Rădulescu-Niger.

1904, ugust, M-rea Neamțu.

Cărți primite la redacție

Dobrogea și «drepturile politice ale locuitorilor ei» de D-l Ioan N. Roman, doctor în drept, Membru al Consiliului general al jud. Constanța

O chestiune atât de arzătoare din punct de vedere politic și economic, dar mai presus de toate patriotic, a găsit în eminentul nostru colaborator un erudit apostol ale cărui idei înalte și simțiminte nobile sunt limpede și luminat așternute în cele 158 de pagini ale volumului cu titlul de mai sus.

Stilul acestei lucrări însemnate te îmbie la cetit și nu o poți lăsa din mână până nu o termini.

Chestiunea Dobrogei e tratată cu competența unui profund cunoscător al lucrurilor și al psihologiei firei Dobrogeanului din toate punctele de vedere.

Deosebim capitolele următoare: *Reîncorporarea Dobrogei la România; In ce constă regimul excepțional al Dobrogei; Cum s'a votat Constituția Dobrogei; Consti-*

tuanta din 1883—84 și Dobrogea; Căror cauze se datorește perpetuarea regimului excepțional, Rezultatele acestui regim; Alte efecte ale aceleași cauze; Anomalia cea mare; Progresele realizate de Dobrogeeni; Din experiența altora; Câte-va cuvinte de încheiere.

Pentru ca să-și facă ideile cetitori de ce sunt capabili «ienicerii» satrapii administrativi în Dobrogea, D-l Roman ne citează mai multe exemple din care vom reproduce numai unul ce ne privește direct pe noi cetățeni constantieni.

«Spațiul nu ne permite să înmulțim exemplele de acest fel, zice D-l Roman, dar nu putem să trecem sub tăcere expulzarea (da, **expul-za-rea!**) din Dobrogea a Cetățeanului și funcționarului român, medicul veterinar Mincu, făcută cu ordinul Pref. de Constanța No. 14002. Bietul cetățean și funcționar român, după ce a fost expulsat din această țară streină, care se chiamă Dobrogea, a trebuit să sfârșească prin *a se sinucide*, ca să scape de prigonirile ce-și atrăse-se, pentru ca fiind trimis să combată *morva*, a crezut că își îndeplinește o datorie, raportând în memorii oficiale, superiorilor săi abuzurile ce i veneau la cunoștință fără să le caute, fără să le scotocească cu dinadinsul

Dar nu numai indivizi singuratici au fost ast-fel prigoniiți de bașibuzucii administrativi, ci clase întregi sociale și tocmai acele care aveau nevoie mai mare de sollicitudine a autorităților—au fost puse în cel mai păgubitor sdruncin ce 'și poate cine-va închipui»

Cuvintele D-lui Ion N. Roman sunt profetice și nu se poate ca ele să nu găsească resunet de re-

voltă în inimele celor persecutați în chip atât de sălbatec de mizerabili societăți

E timpul și locul cred ca la rândul meu să sbucnese : După 7 ani de muncă, sunt svârlit din Prefectură ca pe o sburătură. Imi găsesc refugiul aiurea și fiind îmbrățișat de D-l Vlădescu-Olt, fost administrator al Domeniilor Statului, în baza iubirii ce-mi hrănea în calitate de vechiu publicist, îmi spune într'una din zile :

— Mă, da ce are Prefectu cu tine? Știi tu că mi-a cerut capu teu.. Cere cu ori-ce preț să-ți dai demisia, contrariu să-ți fac raport de destituire. »

Da, fostul Prefect de Constanța, vroia suprimarea mea . Pentru ce? Se va vedea în lucrarea mea ce în curând va apare

Cartea D-lui Roman e la timp sosită. Ea reflectă o lumină tristă asupra moravurilor orientale ce ne au stăpânit și poate ne vor mai stăpâni și în viitor, dacă nu se va schimba situația excepțională a Dobrogei.

„DEPARTE DE MOLDOVA” este titlul unui volum de poezii datorit D-nei Eleonora I. Predescu-Nour, vechea noastră colaboratoare.

Ne mărginim de o camdată a anunța lucrarea D-nei Nour, făgăduind ca după ce o vom citi, să-i facem recenziă cuvenită.

Prețul unui volum e de 2 lei și

doritorii de a-și împodobi biblioteca cu o nouă operă originală, să se adreseze autoarei la comuna Carol I din plasa Constanța.

„Dreptul pumnului” de o femeie — e o broșură care merită să fie citită.

VICTOR PERLEA

Anunțăm cu mult regret moartea prematură a mult regretatului nostru amic Victor Perlea, mare proprietar la comuna Ograda județul Ialomița.

La vârsta numai de 32 de ani Victor Perlea a trecut hotarul acestei lumi, lăsând în doliu patru odrasle și pe neconsolata-i tovarășe Margareta Perlea căreia îi trimitem sincerile noastre condoleanțe.

Comuna Ograda a perdut pe marele ei bine făcător și filantrop, soția pe un neprețuit tovarăș, noi pe unul din cei mai prețioși amici.

Fie-i amintirea pururi dragă și neuitată.

Revista „OVIDIU”

Cultura „Română“ de sub direcția D-lui I. Gavanescul, în No. 9 apărut cu data de 15 Iunie conține o materie aleasă și foarte instructivă

„*Progresele științei*” în No. 6 din Iunie conține un sumar bogat și foarte variat.

Recomandăm cu toată căldura sufletescă această publicațiune enciclopedică foarte instructivă pentru familie.

Redacția Tepeș-Vodă 15 București.

„*Foaia Familiei*” revistă pentru științe și arte.

„*Le Courier des Balcanes*” organ al intereselor românilor din Turcia, apare la 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

„*Revista Ideei*” în No. 5 pe Iulie, conține o materie aleasă. Abonamentul 5 lei pe an.

„*Apicultorul*”, revista cultivatorilor de albine de sub Direcția D-lui Popovici Cerchez, în numărul duplat 6 și 7 conține articole instructive semnate de D-nii A. Gheorghiu, Popovici și P. Scărțeanu. Abonament 5 lei pe an. Redacția Str. Armeană No. 9, Botoșani.

„*Revista Idealistă*”.

„*Revista Poporului*”.

„*Șezătoarea*”.

„*Albina*” No. 41 și 42 pentru 10—17 Iulie.

„*Viitorul*” revistă bisericească No. 21 și 22.

„*Cultura*” No. 10 și 11 pe Iulie redactată de un comitet în Constanța.

„*Junimea literară*”, „*Lumina*”, „*Lupta pentru viață*”.

A apărut No. 10, anul V, din „*SĂNĂTATEA*” vechea revistă de medicină populară, cu următorul bogat și interesant sumar :

Ce emoțiuni resimte chirurgul când operează? De ce oamenii cei grași sunt mai expuși morții? (cu două ilustrațiuni). *Iodurul de Potasiu*. Efectele lui. Cine trebuie să ia iod? Cum se ia iodul? *Femeia în timpul leuziei. O cugetare. Când părinții sunt cheflii în momentul concepțiunii. Sfaturi intime tinerilor* (despre poluțiuni). *Maxime igienice. Câte-va reguli igienice pentru cei cari voiajează. Munca exagerată și intelectualii. Primele ajutoare de dat în cazurile de accidente*, (150 ilustrațiuni) urmare. *Câte feluri de dușuri sunt?* Folioasele lor și modul lor de întrebuințare (cu numeroase ilustrațiuni). *De câte ori să scaldăm un copil? Doicile pe cari le ținem în casă*. Reguli de observat când schimbăm o doică (urmare și sfârșit). *Ce e de făcut dacă cineva a înghițit un ac sau sticlă pisată? Din viața unui tânăr medic*. Roman medical (urmare). *Dacă vrei să vă însurați*, mare roman medical (urmare). *Sfaturi și rețete medicale*. Cremă de toaletă pentru a combate coșurile. Contra nepoftei de mâncare. Apă antiseptică de gură. Dacă v'a intrat o insectă în urechi. *Anecdote din viața medicală. Consultațiuni medicale*.

Un număr 30 bani. Redacția : Strada Carol I, 23,—București.

Tinerii publiciști și ziariști din Constanța s'au instituit într'o societate sub denumirea de «*Uniunea presei*» alegând de Președinte pe D!l Ioan N. Roman.

Uniunea presei va da în scopul alcătuirii unui fond o mare serbare câmpănească.

Scopul Uniunii îl vom expune pe larg în numărul viitor.

— o —

Rugăm călduros pe vechii noștri abonati să bine-voiască a ne înainta costul abonamentului de 6 lei, căci credem că e și timpul.

La Bereria «*REGALĂ*» a fraților Gheorghiu se servește cea mai excelentă bere de Opler și mâncări reci Serviciu prompt și orchestă în toate serile.

Hotel «*CONTINENTAL*» cel mai elegant situat în centrul orașului îl recomandăm tuturor acelor ce vizitează Constanța.

Mare deposit de vinuri indigene și țuică naturală la d-l

G. RIZESCU zis BUCURESTEANU

La Tipografia D. Nicolaescu se caută 2 ucenici pentru a învăța arta Tipografiei și unul pentru leghătoria de cărți.

Vinurile cele mai renumite și naturale de Odobești și Cotnari se găsește numai la depozitul d-lor *Frați Mihail și Vasile C. Cotta.*

MARE DEPOSIT DE FĂINA

EFTIMIE A. RADU

Str. Mangaliei No. 39, Constanța

Cel mai bun maestru în bransa frizerii
recomandăm pe

D-l Arache Asadurian

— 35 Str Carol 35 —

Droguerie Medicinală
ALEX. I. HELDENBUSCH
Constanța, Str. Carol sub (Hotel Regal)

Asortată cu toate articolele acestei branșe ca : parfumuri, articole de toaletă, cauciucuri, seringi etc. se vinde mai eștin ca ori unde.

Cofetaria «*LA FURNICA*» a d-lui Petre Postelnicu e asortată cu cele mai delicioase bomboane, dulcețuri, șampanie, liqueruri, etc.